

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

02.07.2008
м. Київ

№ 196

**Про підсумки конкурсу установ НАН України
за досягнення кращих показників у винахідницькій роботі,
створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності
та за звання "Винахідник року Національної академії наук України"
в 2007 році**

Заслухавши доповідь в.о. члена Президії НАН України члена-кореспондента НАН України В.Ф. Мачуліна про результати конкурсу установ НАН України за досягнення кращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності, Президія НАН України відзначає, що у 2007 році інститутами та установами НАН України одержано 653 патенти на винаходи та корисні моделі, серед яких 277 — патенти України на винаходи зі строком дії 20 років, 365 — патенти України на корисні моделі (для порівняння: у 2006 році — 603, серед яких 295 — патенти України зі строком дії 20 років, 298 — патенти України на корисні моделі). Отримано 9 патентів Російської Федерації, 1 — авторське свідоцтво Грузії, 1 — патент США за процедурою РСТ (для порівняння: у 2006 році одержано 9 патентів Російської Федерації та Білорусі, 1 патент — Грузії).

У 2007 році установами НАН України було подано 747 заявок на винаходи та корисні моделі, в тому числі 343 — на видачу патентів України на винаходи, 379 — на патенти на корисні моделі, 13 — на патенти Російської Федерації, 2 — на патенти Білорусі, 3 — США, 3 — КНР, 1 — Франції, 1 — Європейського патентного відомства, 1 — Швеції та 1 — за процедурою РСТ. У 2006 році установами НАН України було подано 626 заявок на винаходи та корисні моделі, в тому числі 380 — на видачу патентів України на винаходи та 228 — на патенти на корисні моделі, 14 — на патенти Російської Федерації і Білорусі, 4 — на патенти США, Китаю, Словенії та Південно-Африканської республіки.

Кількість поданих заявок зросла в установах Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства, Відділення наук про Землю НАН України та зменшилась в установах Відділення математики, Відділення інформатики та Відділення фізики та астрономії НАН України. Позитивним фактором є те, що кількість поданих заявок на патенти на винаходи та заявок на корисні моделі є майже однаковою (у попередні роки кількість поданих заявок на корисні моделі значно перевищувала кількість заявок на патенти на винаходи). Збільшилася кількість поданих закордонних заявок.

У 2007 році установами НАН України укладено 57 (для порівняння: у 2006 році — 64) ліцензійних договорів, контрактів щодо використання винаходів, розробок, виконаних на рівні винаходів, а також договорів про передачу "ноу-хау" та авторських договорів. З них 49 — з організаціями України, 2 — Російської Федерації, 1 — Кореї, 1 — США, 1 — Фінляндії, 1 — Монголії, 2 — Європейської Комісії. Найбільший обсяг договорів укладено Інститутом кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України (7 авторських договорів на створення та впровадження інформаційно-технологічного забезпечення), Інститутом колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України (7 ліцензійних угод та договорів "ноу-хау"), Інститутом проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України (7 ліцензійних угод та договорів "ноу-хау"). Інститутом фізіології рослин і генетики НАН України укладено 282 угоди на видачу невиключних ліцензій на використання сортів рослин (у 2006 році — 141).

У бухгалтерському обліку установ у 2007 році відображено 1973 об'єкти інтелектуальної власності як нематеріальні активи, 740 з них взято на баланс у 2007 році (у 2006 році відображено 1233 нематеріальні активи, в тому числі поставлено на баланс у 2006 році — 562).

У 2007 році установи НАН України підтримували чинність 2910 патентів України та інших країн на винаходи та корисні моделі (зокрема, Російської Федерації, США, Китаю), що на 542 патенти більше, ніж у 2006 році. Серед установ, що мають найбільшу кількість чинних патентів на винаходи та корисні моделі, Інститут високомолекулярних сполук НАН України — 224, Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України — 164, Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України — 169, Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України — 133. У 2006 році інститути та установи НАН України підтримували чинність 2368 патентів України та інших країн на винаходи та корисні моделі.

Важливим напрямом патентно-ліцензійної роботи є здійснення патентних досліджень. Протягом 2007 року в установах НАН України складено 237 звітів про патентні дослідження (у 2006 році — 247), в тому числі в Інституті термоелектрики НАН України — 42, в Інституті фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України — 30, в Інституті кріобіології і кріомедицини НАН України — 16.

Під час проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт у 2007 році установи НАН України використовували 897 власних винаходів та корисних моделей, що майже вдвічі більше, ніж у 2006 році. Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України використав 216 сортів рослин.

Як і в попередні роки, установи НАН України подавали заявки на одержання патентів на промислові зразки та на реєстрацію торговельних марок. Подано 4 заявки та одержано 1 патент на промислові зразки; подано 5 заявок на торговельні марки України, зареєстровано 7 торговельних марок. Крім того, одержано 46 авторських свідоцтв та подано 32 заявки на сорти рослин, одержано 10 патентів на сорти рослин (зокрема, Інститутом фізіології рослин і генетики НАН України — 4 патенти, 11 авторських свідоцтв на сорти рослин, Донецьким ботанічним садом НАН України подано 3 заявки на сорти рослин та отримано 10 авторських свідоцтв на сорти рослин, Національним ботанічним садом ім. М.М. Гришка НАН України — 13 заявок, 2 авторські свідоцтва, 1 патент на сорт рослин). Ці показники вищі за показники минулого року.

Незважаючи на зростання майже всіх показників у 2007 році, винахідницька та патентно-ліцензійна робота в установах НАН України вимагає певної уваги. Потребує кадрового зміцнення та фінансової підтримки діяльність патентних підрозділів та відділів.

Президія НАН України постановляє:

1. Присудити призові місця за кращі результати у винахідницькій та патентно-ліцензійній роботі по НАН України та нагородити Почесними грамотами Президії НАН України та ЦК профспілки працівників НАН України:

- Інституту термоелектрики НАН України — перше місце,
 - Інституту технічної теплофізики НАН України — друге місце,
 - Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України — третє місце.
2. Визнати переможцями конкурсу і присудити премії таким установам НАН України:

По Відділенню математики НАН України

Перше місце та премію в розмірі 1778 гривень — **Центру математичного моделювання Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України**, який одержав 1 рішення про видачу патенту на винахід, одне авторське свідоцтво на комп'ютерну програму та підтримує чинність 2 патентів на винаходи.

Другу премію — не присуджувати.

По Відділенню інформатики НАН України

Перше місце та премію в розмірі 3740 гривень — **Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України**, який подав 19 заявок на патенти на винаходи України, 3 — РФ, та 3 — на корисні моделі; одержав 16 рішень про видачу патентів на винаходи та 3 — на корисні моделі, уклав 9 договорів в Україні, 2 — авторські договори, 2 договори на продаж невиключної ліцензії та підтримує чинність 70 патентів.

Другу місце та премію в розмірі 1629 гривень — **Ужгородському НТЦ матеріалів оптичних носіїв інформації Інституту проблем реєстрації інформації НАН України**, який подав 8 заявок на патенти на винаходи України, 1 рішення про видачу патентів на винаходи, склав 2 звіти про патентні дослідження.

По Відділенню механіки НАН України

Перше місце та премію в розмірі 2703 гривні — **Інституту транспортних систем і технологій ("Трансмаг") НАН України**, який подав 15 заявок на патенти на винаходи України, одержав 1 рішення про видачу патенту на винахід, склав 1 звіт про патентні дослідження і підтримує чинність 19 патентів на винаходи.

Друге місце та премію в розмірі 2408 гривень — **Інституту геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України**, який подав 14 заявок на патенти України на винаходи та 3 — на корисні моделі, одержав 7 рішень про видачу патентів України на винаходи та 3 — на корисні моделі, уклав 1 договір на передачу "ноу-хау" та підтримує чинність 29 патентів.

По Відділенню фізики і астрономії НАН України

Перше місце та премію в розмірі 4972 гривні — **Інституту фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України**, який подав 7 заявок на винахід та 6 заявок на патенти на корисні моделі, одержав 4 рішення про видачу патенту на винахід в Україні та 6 рішень про видачу патентів на корисні моделі, склав 30 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 54 патентів.

Друге місце та премію в розмірі 2747 гривень — **Донецькому фізико-технічному інституту ім. О.О. Галкіна НАН України**, який подав 1 заявку на патент на винахід та 3 заявки на патенти на корисні моделі, одержав 7 рішень про видачу патентів на винаходи та 5 рішень про видачу патентів на корисні моделі, склав 3 звіти про патентні дослідження та підтримує чинність 55 патентів.

Третє місце та премію в розмірі 2616 гривень — **Інституту металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України**, який подав 6 заявок на патенти на винаходи, 4 заявки на патенти на корисні моделі, одержав 11 рішень на видачу патентів на корисні моделі та 6 — на патенти на винаходи, підтримує чинність 58 патентів.

По Відділенню наук про Землю НАН України

Перше місце та премію в розмірі 3070 гривень — спільно **Українському державному науково-дослідному та проектно-конструкторському інституту гірничої геології, геомеханіки і маркшейдерської справи НАН України**, який подав 17 заявок на патенти на корисні моделі, одержав 14 рішень про видачу патентів на корисні моделі, уклав 2 договори "ноу-хау" на використання об'єктів інтелектуальної власності в Україні, підтримує чинність 57 патентів, та ДП "НТЦ охорони надр та споруд" при **УкрНДМІ НАН України**, яким подано 18 заявок на корисні моделі та одержано 18 рішень на видачу патентів на корисні моделі, підтримується чинність 19 патентів.

Друге місце та премію в розмірі 1956 гривень — **Морському гідрофізичному інституту НАН України**, який подав 5 заявок на патенти на винаходи України та 3 — у РФ, одержав 4 рішення про видачу патентів на винаходи в Україні та 1 — у РФ, склав 3 договори "ноу-хау" в Україні та 1 із країнами Євросоюзу, підтримує чинність 28 патентів.

Третє місце та премію в розмірі 1453 гривні — **Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна**, який подав 3 заявки на патенти на винаходи, 15 заявок на патенти на корисні моделі, одержав 3 рішення про видачу патентів на корисні моделі, уклав 1 ліцензійний договір виключного права на використання об'єкта інтелектуальної власності, 1 договір на передачу "ноу-хау", підтримує чинність 37 патентів.

По Відділенню фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України

Перше місце та премію в розмірі 5003 гривні — **Інституту термoeлектрики НАН України та Міністерства освіти і науки України**, який подав 15 заявок на патенти на винаходи та 27 — на корисні моделі, одержав 1 рішення про видачу патентів на винаходи України, 1 — в РФ та 19 — на патент на корисну модель, склав 42 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 89 патентів.

Друге місце та премію в розмірі 4927 гривень — **Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України**, який подав 16 заявок на патенти на винаходи в Україні, 29 заявок на патенти на корисні моделі та одержав 15 рішень про видачу патентів на винаходи в Україні та 1 — в РФ, 25 — на корисні моделі, уклав 2 договори про надання невиключної ліцензії на використання винаходів в Україні та 1 — з підприємствами Кореї, 1 договір на передачу "ноу-хау" в Україні, 2 — з підприємствами РФ та 1 — Фінляндії, склав 8 звітів про патентні дослідження і підтримує чинність 133 патентів.

Третє місце та премію в розмірі 2732 гривні — **Інституту чорної металургії ім. З.І. Некрасова НАН України**, який подав 20 заявок на патенти на винаходи та 2 — на патенти Білорусі, одержав 19 рішень про видачу патентів на винаходи, склав 12 звітів про патентні дослідження і підтримує чинність 35 патентів.

Четверте місце та премію в розмірі 2699 гривень — **Інституту надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України**, який подав 11 заявок на патенти на винаходи, 16 — на корисні моделі та 4 — на промислові зразки, одержав 11 рішень про видачу патентів на винаходи України, 1 — у РФ та 19 — на корисні моделі, склав 12 звітів про патентні дослідження і підтримує чинність 164 патентів.

По Відділенню фізико-технічних проблем енергетики НАН України

Перше місце та премію в розмірі 5094 гривні — **Інституту технічної теплофізики НАН України**, який подав 10 заявок на патенти на винаходи та 15 — на корисні моделі, одержав 12 рішень про видачу патентів на винаходи України та 9 — на корисні моделі, склав 2 звіти про патентні дослідження і підтримує чинність 114 патентів на винаходи.

Друге місце та премію в розмірі 2027 гривень — **Інституту відновлюваної енергетики НАН України**, який подав 1 заявку на патент на винахід та 9 заявок на корисні моделі, одержав 2 рішення про видачу патентів на винаходи та 10 рішень — на корисні моделі, склав 2 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 43 патентів.

Третє місце та премію — не присуджувати.

По Відділенню ядерної фізики та енергетики НАН України

Перше місце та премію в розмірі 4704 гривні — **ІНЦ "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України**, який подав 3 заявки на патенти на винаходи в Україні, 10 — на корисні моделі в Україні, одержав 13 рішень про видачу патентів на винаходи України та 1 — у РФ, 8 — на корисні моделі України, склав 3 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 28 патентів.

Друге місце та премію в розмірі 1630 гривень — **Інституту прикладної фізики НАН України**, який подав 6 заявок на патенти на винаходи, одержав 1 рішення про видачу патентів на винаходи,

3 — на корисні моделі, одержав 1 патент на промисловий зразок, склав 1 звіт про патентні дослідження, підтримує чинність 12 патентів.

По Відділенню хімії НАН України

Перше місце та премію в розмірі 4682 гривні — **Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України**, який подав 18 заявок на патенти на винаходи та 4 заявки на корисні моделі, одержав 17 рішень про видачу патентів на винаходи та 9 — на корисні моделі, 2 — на торговельні марки, уклав 4 договори про надання невиключних ліцензій на використання винаходів та 3 договори на передачу "ноу-хау" в Україні, склав 5 звітів про патентні дослідження та підтримує чинність 101 патенту.

Друге місце та премію в розмірі 2377 гривень — **Інституту органічної хімії НАН України**, який подав 13 заявок на патенти на винаходи України та 1 — по процедурі РСТ, 6 — на корисні моделі, одержав 3 рішення про видачу патентів на винаходи та 3 на корисні моделі, склав 2 звіти про патентні дослідження і підтримує чинність 32 патентів.

Третє місце та премію в розмірі 2291 гривні — **Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України**, який подав 3 заявки на патенти на винаходи та 14 — на корисні моделі, одержав 17 рішень про видачу патентів на винаходи та 8 — на корисні моделі і підтримує чинність 38 патентів.

По Відділенню біохімії, фізіології та молекулярної біології НАН України

Перше місце та премію в розмірі 2377 гривень — **Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України**, який подав 8 заявок на патенти на винаходи України, 3 — КНР, 1 — Європейське патентне відомство, 5 — на корисні моделі, одержав 7 рішень про видачу патентів на корисні моделі, уклав 1 договір про надання ліцензії невиключного права на використання винаходу, 1 договір на використання торговельної марки, склав 2 звіти про патентні дослідження і підтримує чинність 63 патентів.

Друге місце та премію в розмірі 2314 гривень — **Інституту проблем кріобіології та кріомедицини НАН України**, який подав 1 заявку на патент на винахід та 14 — на корисні моделі, одержав 4 рішення про видачу патенту на винахід та 11 рішень про видачу патентів на корисні моделі, 1 — на торговельну марку, склав 16 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 97 патентів.

Третє місце та премію в розмірі 1489 гривень — **Інституту молекулярної біології і генетики НАН України**, який подав 7 заявок на патенти на корисні моделі, одержав 7 рішень про видачу патентів на корисні моделі, склав 1 договір про надання ліцензії невиключного права на використання винаходу, склав 11 звітів, підтримує чинність 24 патентів.

По Відділенню загальної біології НАН України

Перше місце та премію в розмірі 3202 гривні — **Інституту фізіології рослин і генетики НАН України**, який подав 3 заявки на патенти на винаходи, одержав 3 рішення на одержання патентів на корисні моделі, одержав 4 рішення на патенти та 11 — на авторські свідоцтва на сорти рослин, уклав 282 договори про надання невиключних ліцензій на використання авторських свідоцтв та патентів на сорти рослин, склав 3 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 56 патентів.

Друге місце та премію в розмірі 2011 гривень — **Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України**, який подав 6 заявок на патенти на винаходи, 2 заявки на патенти на корисні моделі, одержав 4 рішення про видачу патентів на винаходи та 2 — на корисні моделі, уклав 1 договір на передачу "ноу-хау" з Євросоюзом (6 рамкова програма), підтримує чинність 20 патентів.

Третю премію — не присуджувати.

3. Присвоїти звання "Винахідник року Національної академії наук України" винахідникам установ НАН України, які досягли високих показників у винахідницькій та патентно-ліцензійній роботі у 2007 році, з врученням свідоцтв і премій в розмірі 927 гривень:

1. **Афанасіаді** Людмилі Михайлівні — старшому науковому співробітнику ДНУ НТК "Інститут монокристалів" НАН України, кандидату хімічних наук;
2. **Білошенку** Віктору Олександровичу — заступнику директора Донецького фізико-технічного інституту ім. О.О. Галкіна НАН України, доктору технічних наук;
3. **Войтовичу** Ігорю Даниловичу — завідувачу відділу Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України, члену-кореспонденту НАН України;
4. **Гаврилюку** Миколі Семеновичу — провідному інженеру Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України;
5. **Запєвалову** Олександрю Сергійовичу — старшому науковому співробітнику Морського гідрофізичного інституту НАН України, кандидату фізико-математичних наук;
6. **Кунаху** Віктору Анатолійовичу — завідувачу відділу Інституту молекулярної біології і генетики НАН України, члену-кореспонденту НАН України;
7. **Клочан** Валентині Іванівні — завідувачу групи Науково-технічного центру панорамних акустичних систем НАН України;
8. **Кудрі** Степану Олександровичу — заступнику директора Інституту відновлюваної енергетики НАН України, доктору технічних наук;
9. **Манойлову** Едуарду Геннадійовичу — старшому науковому співробітнику Інституту фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України, кандидату фізико-математичних наук;
10. **Федоровському** Олександрю Дмитровичу — завідувачу відділу Наукового центру аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук НАН України, члену-кореспонденту НАН України.

4. Керівникам установ НАН України забезпечити контроль за постановкою на бухгалтерський облік об'єктів права інтелектуальної власності, створених у 2007 році.

5. Виділити у 2008 році бюджетні кошти установам НАН України — переможцям та установам, в яких працюють винахідники-переможці конкурсу, зазначені в пп. 2, 3 цієї постанови, за рахунок асигнувань, передбачених на фінансування централізованих заходів НАН України, враховуючи, що в розміри премій включені нарахування на заробітну плату.

6. Фінансово-економічному відділу Президії НАН України внести відповідні зміни до планів фінансування установ НАН України, згаданих в пп. 2, 3 цієї постанови.

7. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на голову Комісії по підведенню підсумків конкурсу з винахідницької діяльності, члена-кореспондента НАН України В.Ф. Мачуліна та Науково-організаційний відділ Президії НАН України.

Президент Національної академії наук України
академік НАН України

Б.Є. ПАТОН

Т.в.о. головного вченого секретаря
Національної академії наук України

В.Л. БОГДАНОВ